

Beleidsplan Burgerschap

Inleiding

Burgerschapsonderwijs speelt een cruciale rol in het voorbereiden van leerlingen op hun rol in de samenleving. SBO 't Palet ziet zichzelf als een oefenplaats waar leerlingen niet alleen kennis opdoen, maar ook actief sociale en democratische vaardigheden ontwikkelen. Door middel van Positive Behavior Support (PBS), Kanjertraining en Rots & Water creëren we een veilige, ondersteunende en uitdagende leeromgeving waarin leerlingen leren samenwerken, verantwoordelijkheid nemen en respectvol met elkaar omgaan.

Dit beleidsstuk sluit aan bij de wetgeving over burgerschap en richt zich primair op onze visie en onze doelen met betrekking tot burgerschap.

De context

De wet Burgerschap

Sinds 2006 is iedere school bij wet verplicht om aandacht te besteden aan burgerschapsvorming. Op 17-11-2020 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de nieuwe aangepaste burgerschapswet (de wet is ingegaan op 01-08-2021). De nieuwe wet heeft als doel het versterken van het burgerschapsonderwijs en het verduidelijken van de taken en de rollen van het bestuur en de school.

Burgerschapsonderwijs krijgt met de wet ook een meer verplichtend karakter. De wettelijke burgerschapsopdracht bepaalt:

Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze, waarbij het onderwijs zich in ieder geval herkenbaar richt op:

- ❖ Het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de Grondwet, en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens;
- ❖ En het handelen naar deze basiswaarden op school; het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving;
- ❖ Het bijbrengen van kennis over en respect voor verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid alsmede de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.

Het bevoegd gezag draagt zorg voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met de waarden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, creëert een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met en het handelen naar deze waarden en draagt voorts zorg voor een omgeving waarin leerlingen en personeel zich veilig en geaccepteerd weten, ongeacht de in het derde lid, onder c, genoemde verschillen.

Wat betekent de wet concreet voor onze school?

Onze school dient allereerst te beschikken over een eigen visie en eigen doelen voor burgerschapsonderwijs. Op basis van onze visie en onze doelen is een samenhangend programma (curriculum) voor de burgerschapsvorming van onze leerlingen ontwikkeld. Het curriculum zal verduidelijken hoe wij burgerschap in de verschillende leerjaren bevorderen, wat leerlingen concreet leren en hoe er geëvalueerd wordt. Ook spreekt het wetsvoorstel over basiswaarden van de democratische rechtstaat. Onze school zal helder moeten maken op welke manier deze basiswaarden, *respect, veiligheid en verantwoordelijkheid*, herkenbaar in ons onderwijs vorm krijgen.

Ons schoolbestuur (het bevoegd gezag) heeft een zorgplicht voor de schoolcultuur. De regering vindt het nodig om een bredere basis te creëren om te kunnen ingrijpen indien een schoolcultuur antidemocratische elementen bevat.

We houden zelf ruimte om inhoud en vorm te geven aan burgerschapsonderwijs. Dat is het logische gevolg van de vrijheid van onderwijs, maar de wet laat zien dat er wel een aantal zaken verplicht is:

- ❖ Zorgen voor kennis van de democratie en de rechtsstaat zelf, alsmede de grondrechten
- ❖ Zorgen voor kennis van en inzicht in de werking van en respect voor de basiswaarden
- ❖ In ieder geval (ook) aandacht besteden aan vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit
- ❖ Ontwikkelen van sociale competenties
- ❖ Ontwikkelen van maatschappelijke competenties
- ❖ Een oefenplaats zijn waarin actief kan worden geoefend met de basiswaarden

Onze school

Kenmerken van onze school

Om effectief gestalte te geven aan burgerschapsonderwijs vinden wij het noodzakelijk om de 'omgeving' van de school in kaart te brengen. Immers, goed burgerschapsonderwijs sluit aan bij de leefwereld van de leerlingen, hun interesses, hun problemen en de risico's die hiermee gepaard gaan. Allereerst geven we korte typering van de leerlingen, de ouders en de omgeving van de school, vervolgens beschrijven we de mogelijke risico's. Het laatste is van belang om de leerstof en de aanpak vast te stellen. Voor een uitgebreider beeld van onze leerlingen verwijzen we naar de beschrijving leerlingpopulatie die wij ieder jaar opstellen.

De leerlingen

Wij zijn een school voor speciaal basisonderwijs. Dit betekent dat de leerlingen die onze school bezoeken allen beschikken over een TLV die is afgegeven vanwege specifieke onderwijsbehoeften die passen bij het SBO. Deze behoeften kunnen betrekking hebben op intelligentie, gedrag, werkhouding.

De ouders

Onze school kent een regiofunctie. Het opleidingsniveau van de ouders wordt op inschrijfformulieren wel gevraagd, maar niet altijd ingevuld. Op basis van de beschikbare informatie kan het volgende gezegd worden: het meest voorkomende opleidingsniveau is MBO niveau, een klein aantal ouders (13%) is van buitenlandse afkomst (m.u.v. onze nieuwkomersklas), 28% van de ouderparen is gescheiden.

De omgeving

SBO 't Palet is gelegen in Stede Broec, een gemeente in de provincie Noord-Holland, gekenmerkt door een landelijke en agrarische omgeving. De school bedient leerlingen die veelal afkomstig zijn uit omliggende dorpen en kleine kernen. De landelijke setting biedt veel ruimte en rust, en de omgeving wordt sterk beïnvloed door de agrarische sector, met diverse boerenbedrijven en agrarische activiteiten in de directe omgeving. SBO 't Palet heeft twee locaties. Beide scholen staan in of aan de rand van woonwijken. Locatie Princenhof is gesitueerd in een volksbuurt en locatie Raadhuislaan aan de rand van een nieuwbouwwijk.

Enkele feiten vanuit het NRO-rapport

In schooljaar 2022/2023 woonde 5% van onze leerlingen in een stedelijke omgeving. Zo'n 55% van onze leerlingen woont binnen een straal van vijf kilometer van onze school. Ongeveer 35% van onze leerlingen komen uit een gezin met een laag inkomen en 31% uit een eenoudergezin. Deze cijfers zijn ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Schoolklimaat

We werken ervaringsgericht met veel herhaling, visuele ondersteuning en positieve bekrachtiging. Leerkrachten zijn rolmodellen en oefenen samen met de leerlingen in kringgesprekken, spel en praktijklessen.

Ons schoolconcept

Algemeen

Om goed burgerschapsonderwijs te (kunnen) geven, hebben we eerst vastgesteld wat we onder burgerschap verstaan. Burgerschap verwijst naar de manier waarop mensen met elkaar omgaan en dan met name naar de manier waarop we omgaan met verschillen tussen mensen, met diversiteit, met tegenstellingen en met conflicten. Daarnaast verwijst Burgerschap naar de relatie tussen overheid en burgers, naar de manier waarop we beslissingen nemen en naar de rechten van de mens. De wet schrijft voor dat we ons richten op [1] kennis over en respect voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en [2] het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties. Deze aspecten zijn in dit hoofdstuk nader uitgewerkt.

Missie

't Palet biedt kleurrijk maatwerk. 't Palet wil een school zijn die leerlingen met bijzondere ondersteuningsvragen begeleidt, zowel in onderwijskundig als pedagogisch opzicht. Het doel is een optimale ontplooiing van de persoonlijke kwaliteiten van elke leerling, zodat hij/zij met zelfvertrouwen een eigen plaats in kan

nemen in de maatschappij. 't Palet doet dit in samenspraak met ouder(s), andere scholen en waar nodig met hulpverleners, onder het motto "Kleurrijk Maatwerk".

Visie

- ❖ Geen mens is gelijk, maar alle mensen zijn wel gelijkwaardig.
- ❖ Het kind, zijn ouders en de school staan centraal in de realisatie van ondersteuning.
- ❖ Elk kind heeft het recht zich een plaats te verwerven in de samenleving.
- ❖ Ieder kind, iedere ouder en iedere medewerker heeft het recht zijn eigen mening te uiten, waarbij respect voor anderen essentieel is.
- ❖ Er worden permanent hoge eisen gesteld aan de kwaliteit van de medewerkers in een flexibele en lerende onderwijsorganisatie.
- ❖ Onderwijs en ondersteuning dienen principieel gericht te zijn op zelfstandigheid en mondigheid van de leerlingen.

Kernwaarden

SBO 't Palet ontleent haar kernwaarden aan de waarden van de gedragsregulerende aanpak PBS: respect, verantwoordelijkheid, veiligheid.

Visie op Burgerschap Onderwijs: De School als Oefenplaats voor Sociale en Democratische Vaardigheden

De School als Oefenplaats

Onze school is een mini-maatschappij waarin leerlingen dagelijks kunnen oefenen met burgerschapsvaardigheden. Dit betekent dat wij een leeromgeving bieden waarin leerlingen:

- ❖ Actief leren deelnemen aan democratische processen, zoals leerlingenraad en het kiezen van groepsbeloningen.
- ❖ Leren samenwerken en conflicten op een positieve manier oplossen.
- ❖ Ervaren hoe normen en waarden bijdragen aan een veilige en respectvolle samenleving.
- ❖ Leerlingen worden aangemoedigd om verantwoordelijkheid te nemen voor zowel hun eigen gedrag als het welzijn van de groep.

Methodieken en Aanpak

Om deze visie te realiseren, zetten wij specifiek in op de volgende methodieken:

- ❖ Positive Behavior Support (PBS)
PBS helpt ons een positief en voorspelbaar schoolklimaat te creëren waarin gewenst gedrag wordt gestimuleerd en beloond. Door duidelijke gedragsverwachtingen en een gezamenlijke taal rondom gedrag aan te leren, bevorderen we een cultuur van respect, veiligheid en betrokkenheid.
- ❖ Kanjertraining
De Kanjertraining richt zich op sociale vaardigheden, zelfvertrouwen en een veilig groepsklimaat. Leerlingen leren reflecteren, omgaan met sociale interacties, grenzen aangeven en respect tonen. De methode sluit aan bij de kerndoelen van burgerschap en besteedt daarbij extra aandacht aan diversiteit, inclusie en maatschappelijke betrokkenheid. Thematieken als vrijheid, gelijkheid, solidariteit en democratische waarden komen terug in de lessen. Parlementaire democratie en geestelijke stromingen worden in andere vakken behandeld.
- ❖ Rots en Water
Met deze psychofysieke training versterken we de weerbaarheid en zelfregulatie van leerlingen. Ze leren hoe ze stevig in hun schoenen kunnen staan (rots) en flexibel kunnen meebewegen in sociale situaties (water).

Naast deze 3 methoden besteden we door het jaar heen aandacht aan verschillende projecten en activiteiten die bijdragen aan burgerschap en persoonlijke ontwikkeling, zie jaarplanning.

De kerndoelen

Kerndoel 19 – De school als democratische oefenplaats

19A De school stimuleert sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen. Het gaat hierbij om:

- aanbieden van kennis en vaardigheden ten aanzien van basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de diverse samenleving, gericht op respectvolle omgang;
- stimuleren van sociale vaardigheden en kritische denkvaardigheden;
- stimuleren van respectvolle communicatie, offline en online;
- aanbieden van activiteiten die sociale cohesie en actief burgerschap stimuleren

Aanbod binnen de school:

Stemmen bij groepsbeloningen, omgaan met uitgestelde aandacht, schooltv/Jeugdjournaal/Klokhuis/De Dag Vandaag, (Interactief) voorlezen, wereldkinderen, sponsorloop, spel en werkmomenten, kerstkaarten maken

Specifiek aanbod per bouw:

- **Onderbouw:** Kringgesprekken, zelfstandig aan- en uitkleden,
 - **Middenbouw:** Staal Taal spreek en luisterlessen, SVT en FAT voor specifieke leerlingen.
 - **Bovenbouw:** Mediamasters, coaching, Staal Taal spreek en luisterlessen, SVT en FAT voor specifieke leerlingen, vuurwerkvoorlichting (HALT)
-

Kerndoel 20 – Samenleven in een democratische rechtsstaat

20A – Redeneren over basiswaarden van de democratische rechtsstaat

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van de betekenis van basiswaarden van de democratische rechtsstaat: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit;
- beschrijven hoe de Grondwet, kinder- en mensenrechten basiswaarden van de democratische rechtsstaat mogelijk maken;
- redeneren over hoe vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit met elkaar op gespannen voet kunnen staan;

- ervaringen opdoen met het voeren van dialogen, omgaan met conflicten en gelijkwaardige behandeling;
- herkennen en benoemen hoe basiswaarden van de democratische rechtsstaat een rol spelen in de samenleving en het eigen leven.

20B – Omgaan met diversiteit in de samenleving. De leerling verkent hoe die kan omgaan met diversiteit in de samenleving.

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van aspecten van diversiteit: godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap en seksuele gerichtheid;
- verkennen van de eigen identiteit ten aanzien van aspecten van diversiteit;
- herkennen en benoemen van stereotypering, discriminatie en uitsluiting;
- benoemen van het belang dat mensen elkaar gelijkwaardig behandelen;
- ervaringen opdoen met het omgaan met verschillende perspectieven en ervaringen van anderen, overeenkomsten en verschillen, oordeel uitstellen, omgaan met mogelijkheden en gedrag van anderen

Aanbod binnen de school:

Lentekriebels, wereldkinderen, feestdagen in andere culturen (Kleur/Jeugdjournaal/De Dag Vandaag), Time Out incl. herstelgesprek, stemmen (bijv. klassenbeloning), rekening houden met dieet/eetgewoonten van leerlingen bij traktaties etc.

- **Onderbouw:** grenzen aangeven, “stop” gebruiken, eigen keuzes maken, beurtgedrag, luisteren, materiaal delen, elkaar helpen, meertalige bieb.
- **Middenbouw:** Leerlingenraad, schuurbeurt, gezelschapsspellen, podium, wereldsuur
- **Bovenbouw:** Leerlingenraad, Derde Kamer, kinderrechten Unicef, gezelschapsspellen, regenboogpad, Halt-lessen, podium, wereldsuur.

Kerndoel 21 – Democratische en maatschappelijke betrokkenheid

21A De leerling verkent mogelijkheden om democratisch te handelen.

Het gaat hierbij om:

- beschrijven hoe je door middel van inspraak, verkiezingen en vertegenwoordiging invloed kunt uitoefenen;

- ervaringen opdoen met inspraak en besluitvorming;
- ervaringen opdoen met het uitdrukken van eigen standpunten, luisteren naar argumenten van anderen, compromissen sluiten en omgaan met de uitkomsten van besluitvormingsprocessen;
- benoemen welke bijdrage de leerling zelf levert aan democratisch handelen.

21B De leerling verkent mogelijkheden om bij te dragen aan de samenleving.

Het gaat hierbij om:

- benoemen van taken, rollen, rechten en plichten van jezelf en anderen in de samenleving;
- onderzoeken van maatschappelijke initiatieven, bewegingen en organisaties en de middelen die zij aanwenden om bij te dragen aan de samenleving of veranderingen in de samenleving teweeg te brengen;
- verkennen van actuele, maatschappelijke en duurzaamheidsvraagstukken;
- ervaringen opdoen met verantwoordelijkheid nemen voor en bijdragen aan het welzijn van anderen;
- verkennen van mogelijkheden om vanuit eigen idealen bij te dragen aan de samenleving, nu en in de toekomst

Aanbod binnen de school:

Afvalscheiding, beloning kiezen, stemmen, beurtgedrag, keuzevrijheid in spel/samenspelen, klassendienst/taken, kerstkaarten maken, Dit ben ik blad voor startgesprekken, Stichting Kartini/wereldkinderen.

- **Onderbouw:** Filmpje kiezen, helpende hand, samenwerken, opruimen, eigen tafel schoonmaken, materiaalzorg, lief zijn voor elkaar, themawerk, eigen verzorging.
- **Middenbouw:** Jeugdjournaal, De Dag Vandaag, wereldkinderen, leerlingenraad, leerlingtaken
- **Bovenbouw:** Jeugdjournaal, Dag van Vandaag, leerlingenraad, start- en adviesgesprekken, HVC bezoek en interactieve lessen, afval scheiden, Gastlessen Unicef

Verwante leergebieden zoals mens en maatschappij, mens en natuur en kunst en cultuur bieden specifieke kennis over onderwerpen zoals diversiteit, de organisatie van de samenleving, bestuur en besluitvorming. Maatschappelijke vraagstukken worden in deze leergebieden vanuit verschillende perspectieven verkent.

Bij de samenstelling van ons curriculum zullen we de bovenstaande kerndoelen als uitgangspunt moeten nemen. Deze kerndoelen moeten herkenbaar terugkomen in onze lessen.

- ❖ Wereldkinderen, Ketikoti en 5 mei
We staan stil bij belangrijke (inter)nationale thema's zoals kinderrechten, vrijheid, gelijkheid en het slavernijverleden. Dit doen we door verhalen, creatieve opdrachten en gesprekken. Zo leren leerlingen over de waarde van vrijheid, respect voor cultuurverschillen en de betekenis van herdenken en vieren.
- ❖ Mediawijsheid
Leerlingen leren bewust en kritisch om te gaan met sociale media, internet en nieuws. In de klas bespreken we onderwerpen zoals nepnieuws, online pesten en privacy. Door samen te oefenen ontwikkelen leerlingen digitale weerbaarheid en verantwoordelijkheid.
- ❖ De Derde Kamer
Met dit lespakket ontdekken kinderen hoe onze democratie werkt. Leerlingen ervaren hoe besluiten tot stand komen, hoe je kunt stemmen en wat het betekent om samen keuzes te maken. Dit versterkt hun inzicht in democratische waarden en actief burgerschap.
- ❖ Leerlingenraad
Leerlingen krijgen een stem in de school via de leerlingenraad. Ze leren meepraten, mee beslissen en verantwoordelijkheid dragen voor hun ideeën en de schoolomgeving. Dit stimuleert eigenaarschap, samenwerken en respectvol discussiëren.
- ❖ Jeugdjournaal
Dagelijks kijken en bespreken de leerlingen van de bovenbouw het Jeugdjournaal. Zo raken kinderen betrokken bij actuele thema's en leren ze nieuws te begrijpen en erover in gesprek te gaan.
- ❖ Lessen uit de methode Staal
Binnen de taallessen uit de methode *Staal* komen regelmatig onderwerpen voorbij die aansluiten bij burgerschap, zoals meningen verwoorden, luisteren naar elkaar en kritisch nadenken. In les drie uit de methode Staal gaat over een mening geven, spreken en luisteren.
- ❖ Lessen uit de methode Naut, Meander en Brandaan. Voor wereldoriëntatie maken we gebruik van de methodes Naut en Meander, die de leerlingen stimuleren om onderzoekend en kritisch te leren kijken naar hun omgeving en de samenleving. Thema's zoals sociale relaties, cultuur, duurzaamheid en maatschappelijke betrokkenheid komen hierbij aan bod. Daarnaast gebruiken we Brandaan als methode voor wereldoriëntatie, waarmee leerlingen stapsgewijs kennis en begrip opdoen over de wereld om hen heen. Door actuele onderwerpen, samenwerkingsopdrachten en projectmatig werken bevordert Brandaan vaardigheden zoals samenwerken, respect en verantwoordelijkheid nemen.
- ❖ Lessen uit de methode Kleur op school. Deze methode helpt leerlingen bij hun sociale en emotionele ontwikkeling, het omgaan met verschillen en het maken van bewuste keuzes. Door verhalen, gesprekken en opdrachten werken we aan respect, verantwoordelijkheid en een veilige groepssfeer. Zo bereiden we leerlingen voor op een actieve en betrokken rol in de samenleving.
- ❖ Bureau Halt. Gastlessen van Bureau Halt helpen kinderen begrijpen wat de gevolgen zijn van bepaald gedrag en waarom regels en afspraken belangrijk zijn in de samenleving.

- ❖ Excursies. Tijdens excursies, zoals bezoeken aan een museum, een bedrijf (HVC/ Wings of Change/ Zorgboerderij 't Keetje), een gemeentehuis of een theatervoorstelling, leren leerlingen op een praktische manier over cultuur, geschiedenis en de samenleving.

Burgerschap is een integraal onderdeel van het dagelijkse schoolleven en komt voortdurend terug in diverse lessen, interacties en gesprekken, zowel binnen als buiten het klaslokaal.

Curriculum.nu

Burgerschap is één van de negen bouwstenen voor de herziening van het onderwijscurriculum (zie www.curriculum.nu). In de samenvatting staat: burgerschapsonderwijs gaat over de ontwikkeling van leerlingen tot democratische burgers. Zij krijgen daarvoor kennis en vaardigheden aangeboden, ze worden gestimuleerd eigen opvattingen te ontwikkelen en een democratische houding te vormen.

Bij burgerschapsonderwijs staan drie basiswaarden centraal die van belang zijn in de democratische, pluriforme samenleving: vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Voor leerlingen is de school een oefenplaats voor democratie en het omgaan met diversiteit. Leerlingen leren hoe ze actief kunnen meedoen in een democratische cultuur. Ze leren over besluitvormingsprocessen en de invloed die zij hierop kunnen uitoefenen – passend bij hun situatie en mogelijkheden.

Op de website zijn voor Burgerschap tien bouwstenen beschreven: vrijheid en gelijkheid, macht en inspraak, democratische cultuur, identiteit, diversiteit, solidariteit, digitaal samenleven, duurzaamheid, globalisering en technologisch burgerschap. Daarbij is het uitgangspunt dat scholen richting wordt gegeven met voldoende ruimte voor een eigen invulling. Bij de nadere invulling van ons curriculum kunnen de tien bouwstenen een rol spelen. In onze lessen kunnen we bijvoorbeeld de inhoud(en) koppelen aan de bouwstenen.

Onze aanpak sluit aan bij de kerndoelen van burgerschap

Zo krijgt sociaal-emotioneel leren, maatschappelijke betrokkenheid en kennis van de samenleving een duidelijke en samenhangende plek binnen ons onderwijs.

Doelstellingen en Verwachte Resultaten

Onze inzet op burgerschapsonderwijs heeft als doel om leerlingen op te laten groeien tot zelfstandige, weerbare en betrokken burgers die:

- ❖ Actief deelnemen aan de democratische samenleving.
- ❖ Respectvol en empathisch omgaan met anderen.
- ❖ Hun eigen grenzen en die van anderen erkennen en respecteren.
- ❖ Conflicten op een vreedzame manier leren oplossen.
- ❖ Kritisch nadenken en hun eigen mening kunnen vormen en verwoorden.

Kwaliteitszorg

Wij vinden het belangrijk dat de kwaliteit van ons onderwijs en burgerschapsaanbod zichtbaar en merkbaar is voor leerlingen, ouders en het team. Daarom werken we cyclisch: plannen, uitvoeren, evalueren en bijstellen. Op die manier zorgen we dat ons onderwijs steeds beter aansluit bij wat leerlingen nodig hebben.

Concreet doen we dit als volgt:

- ❖ **Leerlingontwikkeling volgen**
We gebruiken observaties, gesprekken en leerlingvolgsystemen om de sociale, emotionele en cognitieve ontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen. Ook burgerschapsdoelen zoals samenwerken, respect en verantwoordelijkheid nemen worden hierbij meegenomen.
- ❖ **Leerling- en oudertevredenheid**
Jaarlijks worden leerlingen en ouders gevraagd naar hun ervaringen. Dit geeft inzicht in hoe veilig en prettig leerlingen zich voelen, hoe zij het schoolklimaat ervaren en of het aanbod aansluit bij hun behoeften.
- ❖ **Bespreken in teamverband**
Uitkomsten van leerlingvolgsysteem, tevredenheidsonderzoeken en observaties worden besproken tijdens (team)vergaderingen. Samen formuleren we verbeterpunten en zetten we acties uit.
- ❖ **Externe input**
We werken samen met organisaties zoals Blauwe Schuit, Bureau Halt, gastdocenten en experts op het gebied van burgerschap, zodat ons aanbod actueel en breed gedragen blijft. Zoals Unicef en Kartini.
- ❖ **Transparantie**
We delen resultaten en verbeteracties met ouders via nieuwsbrieven over onze onderwijsprojecten, oudergesprekken (klankbordgroep) en de MR, zodat zij betrokken blijven bij de ontwikkeling van de school.

Door deze manier van werken houden we grip op de kwaliteit en zorgen we dat ons burgerschapsprogramma niet alleen op papier staat, maar ook in de praktijk zichtbaar is voor iedereen die deel uitmaakt van onze school.

Meting en evaluatie

Om de voortgang en resultaten van burgerschapsvorming te meten gebruiken wij:

- ❖ **PBS-data:** maandelijkse analyse van gedragsincidenten en naleving van gedragsverwachtingen.
- ❖ **Sociaal-emotioneel volgsysteem:** de Kanjervragenlijst vullen de leerkrachten een keer per jaar in en bespreken de uitkomsten in het team. Daarnaast maken we gebruik van LIB (veiligheidsmonitor), deze uitkomsten worden besproken in de groepsbespreking.
- ❖ **Observaties en reflectiegesprekken:** leerkrachten bespreken groepsdynamiek en individuele ontwikkeling in de groepsbespreking.
- ❖ **Leerlingenraad:** input en terugkoppeling van leerlingen over democratische processen en sociale veiligheid.
- ❖ **Ouderbetrokkenheid:** gesprekken, enquêtes en feedbackmomenten.
- ❖ **Leerlingen tonen hun deelname aan projecten, zoals Wereldkinderen, Mediawijsheid of sponsoracties, via portfolio's, werkstukken en presentaties.**

Ouders worden actief betrokken door uitnodigingen voor het Podium, waar voorstellingen of optredens plaatsvinden, en voor exposities die het resultaat van projecten tonen.

Professionalisering

Om burgerschapsonderwijs goed vorm te geven, vinden wij het belangrijk dat ons team zich blijft ontwikkelen. Professionalisering betekent voor ons dat leerkrachten niet alleen vakinhoudelijke kennis vergroten, maar ook werken aan pedagogische en didactische vaardigheden die bijdragen aan een positief schoolklimaat en goed burgerschapsonderwijs.

Wij investeren daarom in:

- ❖ Scholing en studiedagen gericht op thema's zoals burgerschap, PBS, Kanjertraing, Rots en Water, diversiteit, mediawijsheid, traumasensitief onderwijs (fundament waardoor burgerschapsvorming effectief kan plaatsvinden) en sociale veiligheid.
- ❖ Teamontwikkeling: gezamenlijk afspraken maken over omgangsvormen, schoolbrede aanpak bij sociale thema's en een eenduidige visie op burgerschap.
- ❖ Uitwisseling en reflectie: leerkrachten leren van elkaar door lesbezoeken, intervisie en het delen van goede praktijkvoorbeelden.
- ❖ Externe expertise: wanneer nodig maken we gebruik van gastsprekers (ook ouders), trainingen en samenwerking met organisaties zoals Bureau Halt of de Derde Kamer.

Door te investeren in professionalisering zorgen we dat het team toegerust is om leerlingen te begeleiden in hun persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling. Zo dragen we bij aan een sterk en duurzaam burgerschapsprogramma en een veilig en inclusief schoolklimaat.

Verbinding

Als school vinden wij het belangrijk om niet alleen binnen de muren van de klas aandacht te besteden aan burgerschap, maar ook de verbinding te zoeken met de omgeving. Leerlingen leren zo dat zij onderdeel zijn van een bredere gemeenschap en dat hun inzet en betrokkenheid verschil kan maken.

Wij stimuleren verbinding door middel van verschillende activiteiten, zoals:

- ❖ Kerstkaartenactie: leerlingen maken kerstkaarten en brengen deze naar het verzorgingshuis. Zo leren zij iets te betekenen voor anderen en ervaren zij het plezier van geven en delen.
- ❖ Inloopavonden: ouders en kennissen van de leerlingen worden uitgenodigd om een kijkje te nemen in de school. Dit versterkt de band tussen school en ouders en maakt dat leerlingen trots kunnen laten zien waar zij mee bezig zijn.
- ❖ Samenwerkingen met de buurt: waar mogelijk werken wij samen met lokale organisaties en verenigingen, bijvoorbeeld rondom culturele activiteiten, sportactiviteiten of themaweken.

Door deze initiatieven ervaren leerlingen hoe waardevol het is om contact te maken, anderen te ontmoeten en samen te werken aan een warme en betrokken gemeenschap.

Uitvoering van burgerschapsactiviteiten

't Palet organiseert door het schooljaar heen diverse projecten en activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van burgerschapscompetenties. Leerlingen nemen deel aan initiatieven op het gebied van maatschappelijke betrokkenheid, cultuur, mediawijsheid en duurzame projecten.

Hoewel het beleidsplan geen gedetailleerde jaarplanning bevat, wordt er gewerkt volgens een structurele cyclus van activiteiten, waarbij leerlingen regelmatig de kans krijgen om betrokken te zijn bij zowel schoolbrede als klasgerichte projecten. Ouders en lokale partners worden hierbij actief betrokken, bijvoorbeeld via presentaties, exposities of optredens.

Door deze aanpak wordt borging van burgerschapsvorming gewaarborgd, terwijl flexibiliteit blijft bestaan om in te spelen op actuele thema's en mogelijkheden binnen de school en de lokale gemeenschap.

Conclusie

Door de school als oefenplaats in te richten en actief gebruik te maken van PBS, Kanjertraining en Rots en Water, bieden we onze leerlingen een stevige basis om als verantwoordelijke en betrokken burgers deel te nemen aan de samenleving. We geloven dat deze aanpak niet alleen hun schooltijd verrijkt, maar hen ook voorbereidt op een succesvolle en sociale toekomst.